

หลักเกณฑ์การตรวจประเมินมาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภค (มกษ. 9063-2565) ขอบข่าย : ฟาร์มกระต่ายเนื้อ

ชื่อฟาร์ม.....

ชนิดการตรวจประเมิน รับรองใหม่ ต่ออายุ ตรวจสอบติดตาม ตรวจสอบกรณีพิเศษ.....

วันที่ตรวจประเมิน

คณะผู้ตรวจประเมิน 1..... 2..... 3.....
 4..... 5.....

วันที่ตรวจติดตามผลการแก้ไข ครั้งที่

คณะผู้ตรวจประเมิน 1..... 2..... 3.....
 4..... 5.....

วันที่ตรวจติดตามผลการแก้ไข ครั้งที่

คณะผู้ตรวจประเมิน 1..... 2..... 3.....
 4..... 5.....

ขอบข่าย : ฟาร์มกระต่ายเนื้อ หมายถึง ฟาร์มที่เพาะเลี้ยงกระต่ายในลำดับ Lagomorpha เพื่อการบริโภค หรือเพื่อเลี้ยงต่อโดยมีวัตถุประสงค์นำไปบริโภค ไม่รวมถึงฟาร์มที่เพาะพันธุ์เพื่อเป็นสัตว์เลี้ยงหรือการวิจัย

หัวข้อ	เกณฑ์ในการพิจารณา	ผลการตรวจ			หมายเหตุ
		ประเมิน	แก้ไข1	แก้ไข2	
1. องค์ประกอบฟาร์ม					
1.1 สถานที่ตั้ง					
1.1.1 ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ทำให้เกิดโอกาสเสี่ยงจากการปนเปื้อนของอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรวมขยะ ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพกระต่ายเนื้อและความปลอดภัยอาหาร หรือมีมาตรการป้องกันที่เพียงพอและเหมาะสม	MINOR				
1.1.2 ควรมีมาตรการป้องกันที่เพียงพอและเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดเหตุที่เป็นอันตรายหรือส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน เช่น มลภาวะจากกลิ่นที่เกิดจากการเลี้ยง	MINOR				
1.1.3 ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีเส้นทางคมนาคมที่สามารถขนส่ง กระต่ายเนื้อ อาหารสัตว์ เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่างๆ ได้สะดวก	MINOR				
1.2 ฟังและลักษณะฟาร์ม					
1.2.1 มีพื้นที่เพียงพอและเหมาะสมในการเลี้ยงและดูแล จำนวน กระต่ายเนื้อไม่หนาแน่นจนก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพ สวัสดิภาพสัตว์ และสิ่งแวดล้อม - กรณีฟาร์มแม่พันธุ์ ควรมีพื้นที่ต่อตัวไม่น้อยกว่า 800 ตารางเซนติเมตร - กรณีกระต่ายไม่ใช่พ่อแม่พันธุ์ ควรมีพื้นที่ต่อตัวไม่น้อยกว่า 750 ตารางเซนติเมตร	MINOR				
1.2.2 มีการวางผังฟาร์มที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานอย่างถูกสุขลักษณะ และแยกพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นสัดส่วน เช่น - จัดแบ่งพื้นที่อาคารสำนักงานและที่พักอาศัยเป็นสัดส่วนแยกจากพื้นที่เลี้ยงสัตว์ - พื้นที่เลี้ยงสัตว์ - พื้นที่หรือบริเวณที่เก็บอาหารสัตว์ - พื้นที่เก็บอุปกรณ์ อุปกรณ์สำรองและสารเคมี - พื้นที่ที่หลายซากหรือมาตรการจัดการซากที่เหมาะสม	MAJOR MAJOR MAJOR MINOR MAJOR				
1.2.3(1) มีมาตรการในการป้องกันสัตว์อื่นนอกเหนือจากสัตว์ที่เลี้ยงเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์ เช่น สุนัข แมว นก	MAJOR				
1.2.3(2) กำหนดช่องทางเข้า - ออกที่สามารถควบคุมการเข้า - ออกของบุคคล ยานพาหนะในพื้นที่เลี้ยงสัตว์ได้ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้าม	MAJOR				

หัวข้อ	เกณฑ์ในการพิจารณา	ผลการตรวจ			หมายเหตุ
		ประเมิน	แก้ไข1	แก้ไข2	
1.3 โรงเรือน					
1.3.1 มีโครงสร้างโรงเรือนที่แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีการระบายอากาศที่ดี ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา	MINOR				
1.3.2 มีพื้นที่ขนาดเพียงพอในการเลี้ยง <i>กระต่ายเนื้อ</i> และมีสภาพแวดล้อมภายในโรงเรือนเหมาะสมกับสายพันธุ์ เพศ ขนาด และอายุของ <i>กระต่ายเนื้อ</i> ทั้งนี้พื้นที่ดังกล่าว <i>กระต่ายเนื้อ</i> สามารถยืนเต็มตัว เขยื้อนนอนและกลับตัวได้	MAJOR				
1.3.3 กรณีที่เลี้ยง <i>กระต่ายเนื้อ</i> แบบเลี้ยงปล่อย					
1.3.3(1) ควรมีพื้นที่เลี้ยงปล่อยภายนอกโรงเรือนอย่างเพียงพอ เพื่อให้ <i>กระต่ายเนื้อ</i> มีความเป็นอยู่และแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติได้	MINOR				
1.3.3(2) หากพื้นที่เลี้ยงปล่อยเชื่อมกับโรงเรือนให้มีรั้วรอบที่ไม่เป็นอันตรายกับ <i>กระต่ายเนื้อ</i> และมีมาตรการป้องกันการเข้ามาของสัตว์ที่เป็นศัตรู	MINOR				
2.การจัดการฟาร์ม					
2.1 มีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่					
1) การเลี้ยง ดูแล และการจัดการฟาร์ม <i>กระต่ายเนื้อ</i>	MINOR				
2) การจัดการอาหารและน้ำสำหรับ <i>กระต่ายเนื้อ</i>	MINOR				
3) การทำความสะอาดและบำรุงรักษาอุปกรณ์ โรงเรือน และกรงที่ใช้เลี้ยง <i>กระต่ายเนื้อ</i>	MINOR				
4) การจัดการด้านสุขภาพสัตว์สำหรับ <i>กระต่ายเนื้อ</i> เช่น การทำวัคซีน การถ่ายพยาธิ การรักษาโรค การจัดการ <i>กระต่ายป่วย</i> <i>กระต่ายตาย</i>	MINOR				
5) การจับและการจัดการ <i>กระต่ายเนื้อ</i>	MINOR				
6) การจัดการสิ่งแวดล้อม การสุขาภิบาล รวมทั้งการจัดการซากและสิ่งปฏิกูล	MINOR				
2.2 การจัดการอาหารและน้ำ					
2.2.1 ใช้อาหาร <i>กระต่าย</i> (อาหารสำเร็จรูป อาหารเม็ด และ/หรืออาหารหยาบ) ที่มีคุณภาพปลอดภัย และเหมาะสมสำหรับการเลี้ยง <i>กระต่ายเนื้อ</i> กรณีที่ใช้อาหารสำเร็จรูปต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558	MAJOR				
2.2.2 มีการตรวจสอบคุณภาพอาหารสัตว์ทางกายภาพเบื้องต้น ว่าไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของ <i>กระต่ายเนื้อ</i> เช่น ยังไม่หมดอายุ ปราศจากเชื้อรา ไม่เน่าเสีย เมื่อสังเกตด้วยตา	MAJOR				
2.2.3 เก็บอาหารสัตว์และวัตถุดิบอาหารสัตว์ในสถานที่สะอาด แห้ง ระบายอากาศดี สามารถป้องกันความชื้น เชื้อรา สัตว์พาหะนำเชื้อต่างๆได้ รวมทั้งไม่ควรจัดวางอาหารสำเร็จรูปอาหารเม็ดสัมผัสกับพื้นโดยตรง	MAJOR				
2.2.4 แยกบริเวณเก็บอาหาร <i>กระต่าย</i> ทั้งอาหารสำเร็จรูป อาหารเม็ดและ/หรืออาหารหยาบ รวมทั้งวัตถุดิบอาหารสัตว์ให้เป็นสัดส่วน ออกจากบริเวณเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์และสารเคมี	MAJOR				
2.2.5 น้ำที่ใช้เลี้ยงสัตว์ต้องสะอาด และไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ <i>กระต่ายเนื้อ</i>	MAJOR				
2.2.6 มีวิธีการจัดการอาหารและน้ำที่เหมาะสมกับอายุ ขนาด และจำนวนสัตว์ และจัดวางอุปกรณ์ให้อาหารและน้ำในตำแหน่งที่สัตว์ทุกตัวสามารถเข้าถึงอาหารและน้ำได้ อย่างเพียงพอและทั่วถึง	MAJOR				
2.2.7 มีอุปกรณ์ให้อาหารและน้ำที่สะอาด	MAJOR				
2.3 การจัดการโรงเรือน อุปกรณ์ และการบำรุงรักษา					
2.3.1 ทำความสะอาดโรงเรือนและอุปกรณ์ให้ถูกสุขลักษณะ และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสัตว์และบุคลากร	MINOR				

หัวข้อ	เกณฑ์ในการพิจารณา	ผลการตรวจ			หมายเหตุ
		ประเมิน	แก้ไข1	แก้ไข2	
2.3.2 กรณีการเลี้ยงกระต่ายเนื้อแบบเป็นรุ่น (เข้าหมด ออกหมด) ให้ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรงเรือน กรง และอุปกรณ์ภายหลังจากเคลื่อนย้ายสัตว์ออกจากโรงเรือน และปิดพักโรงเรือนไว้ก่อนนำกระต่ายเนื้อรุ่นใหม่เข้าเลี้ยงตามระยะเวลาที่กรมปศุสัตว์กำหนด	MAJOR				
2.3.3 กรณีมีการใช้ผลิตภัณฑ์สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตรายด้านการปศุสัตว์ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์หรือสำนักงานกรมการอาหารและยา ควรใช้ตามคำแนะนำวิธีใช้บนฉลากหรือตามคำแนะนำของสัตวแพทย์	MAJOR				
3. บุคลากร					
3.1 มีจำนวนบุคลากรเพียงพอ จัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงจำนวนกระต่ายเนื้อที่เลี้ยง	MINOR				
3.2 บุคลากรได้รับการฝึกอบรมหรือการถ่ายทอดความรู้ในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการเลี้ยงและดูแล กระต่ายเนื้อ	MINOR				
3.3 มีสัตวแพทย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาแนะนำด้านสุขภาพสัตว์ การใช้ยา และวัคซีน	MAJOR				
3.4(1) บุคลากรมีสุขภาพแข็งแรงมีสุขภาพขณะส่วนบุคคลที่ดี และได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยใช้แบบฟอร์มใบรับรองแพทย์ที่ได้รับรองจากมติดคณะกรรมการแพทย์สภา	MAJOR				
3.4(2) กรณีที่เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อ ควรงดเว้นการปฏิบัติงาน	MINOR				
4. สุขภาพสัตว์					
4.1 การป้องกันและควบคุมโรค					
4.1.1 มีการตรวจติดตามสุขภาพกระต่ายเนื้อเป็นประจำทุกวัน	MAJOR				
4.1.2 มีมาตรการป้องกันและควบคุมเชื้อก่อโรคที่อาจติดมากับยานพาหนะ อุปกรณ์และบุคคลก่อน เข้า - ออกฟาร์ม รวมถึงมีการจดบันทึกการผ่านเข้า - ออกฟาร์มที่สามารถตรวจสอบได้	MAJOR				
4.1.3 มีโปรแกรมการสร้างภูมิคุ้มกันโรค โดยอยู่ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ที่ปรึกษาเช่น การให้วัคซีน การกำจัดปรสิตภายในและภายนอก และมีระยะเวลาในการหยุดยาก่อนจำหน่ายกระต่ายเนื้อ ตามคำแนะนำของฉลากยา หรือสัตวแพทย์ที่ปรึกษา	MAJOR				
4.1.4 กรณีที่เกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาด ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 และคำแนะนำของกรมปศุสัตว์	MAJOR				
4.2 การบำบัดโรคสัตว์					
4.2.1 การบำบัดโรคสัตว์ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสัตวแพทย์ โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 และตามข้อกำหนดใน มกษ. 9032 เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้ยาสัตว์	MAJOR				
5. สวัสดิภาพสัตว์					
5.1 มีการเลี้ยงและดูแลให้กระต่ายเนื้อมีความเป็นอยู่ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ ให้สัตว์สามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ เช่น การกินอุจจาระ (Coprophagy), ยกเท้าหน้า, กินได้ปกติ, มีความเป็นอยู่ที่ดี และไม่มีความทุกข์ทรมาน	MAJOR				
6. การจับและการจัดการตัวสัตว์และผลิตภัณฑ์					
6.1 ใช้วิธีการจับกระต่ายเนื้อที่ทำโดยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างนุ่มนวล หลีกเลี่ยงการทำให้กระต่ายเกิดความเครียด ตื่นกลัว หรือได้รับบาดเจ็บ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักสวัสดิภาพสัตว์	MINOR				
6.2 อุปกรณ์สำหรับเคลื่อนย้าย เช่น กรง กล่อง/ลังพลาสติก ที่ใช้ในการเคลื่อนย้ายกระต่ายเนื้อ ควรสะอาดและถูกสุขลักษณะ มีความแข็งแรงทนทาน ไม่มีส่วนที่ยื่นออกมาทำให้เกิดบาดแผล	MINOR				

หัวข้อ	เกณฑ์ในการพิจารณา	ผลการตรวจ			หมายเหตุ
		ประเมิน	แก้ไข1	แก้ไข2	
6.3 กรณีที่มีการเก็บรวบรวมกระต่ายเนื้อก่อนเคลื่อนย้ายออกนอกฟาร์ม ควรมีบริเวณหรือสถานที่ที่สะอาด และถูกสุขลักษณะ	MINOR				
7. สิ่งแวดล้อม					
7.1 การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และซากสัตว์					
7.1(1) กำจัดหรือจัดการขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล ของเสีย ด้วยวิธีที่เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ ควรมีการแยกประเภทและรวบรวมในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	MINOR				
7.1(2) มีการกำจัดและทำลายซากกระต่ายเนื้ออย่างเหมาะสม ถูกสุขลักษณะ ป้องกันการแพร่กระจายของโรค และตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 - การฝัง อยู่ในบริเวณน้ำท่วมไม่ถึง ห่างจากแหล่งน้ำ ให้ส่วนบนสุดของซากอยู่ใต้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และใช้สารเคมีที่สามารถทำลายเชื้อจุลินทรีย์หรือเชื้อโรคต่างๆ ให้แก่ รวด หรือโรยที่ซากรวมถึงปากหลุมฝังซาก - การเผา ให้เผาในที่ที่เหมาะสมและเผาซากจนหมด	MAJOR				
7.1(3) ควรมีการจัดการเพื่อไม่ให้เกิดมลภาวะจากกลิ่นที่เกิดจากการเลี้ยง	MINOR				
7.2 กรณีที่ปล่อยน้ำทิ้งออกนอกฟาร์มต้องมีการบำบัดน้ำก่อนปล่อยออกสู่ท่อระบายน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะภายนอก เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	MAJOR				
8. การบันทึกข้อมูล					
8.1 มีการบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการฟาร์ม ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์ การป้องกันและควบคุมโรค คุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ดังนี้ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับตัวกระต่ายเนื้อ เช่น ชนิด พันธุ์ แหล่งที่มา หมายเลข อายุ เพศ ประวัติการผสมพันธุ์ การได้รับวัคซีน การบำบัดรักษา วันที่คลอด จำนวนลูกที่คลอด การจัดการหลังคลอด	MAJOR				
2) การจัดการอาหารและน้ำ เช่น แหล่งที่มาของอาหารและน้ำ การให้อาหารและน้ำ	MINOR				
3) บันทึกการเข้า - ออกของบุคคลและยานพาหนะ	MINOR				
4) การใช้วัคซีนและยา เช่น ใบสั่งยา ใบมอบหมายการใช้ยา ระยะหยุดการใช้ยา	MAJOR				
5) การใช้สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตราย	MAJOR				
6) การจับและการจัดการตัวสัตว์และผลิตภัณฑ์	MINOR				
7.1 ข้อมูลบุคลากร เช่น ประวัติบุคลากร ประวัติการฝึกอบรมหรือการถ่ายทอดความรู้ หน้าที่ความรับผิดชอบ	MINOR				
7.2 ผลการตรวจสุขภาพประจำปี	MAJOR				
8.2 ให้เก็บรักษาบันทึกข้อมูลเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี	MINOR				

หมายเหตุ:

ข้อบกพร่องรุนแรง (Major Nonconformity) หมายถึง สิ่งที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของหลักเกณฑ์การตรวจประเมินฟาร์มกระต่ายเนื้อ และส่งผลร้ายแรงต่อระบบการผลิต

ข้อบกพร่องไม่รุนแรง (Minor Nonconformity) หมายถึง สิ่งที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของหลักเกณฑ์การตรวจประเมินฟาร์มกระต่ายเนื้อในบางส่วน และไม่มีผลร้ายแรงต่อระบบการผลิต

ข้อสังเกต (Recommenation) หมายถึง สิ่งที่ไม่ถือเป็นข้อบกพร่อง แต่หากปล่อยไว้หรือละเลยอาจนำไปสู่ข้อบกพร่องได้